

JAK MAŁE NAWYKI TWORZĄ WIELKĄ ZMIANĘ

ABY NASZE MIASTO BYŁO CZyste, ZIELONE I KOLOROWE

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Czyste miasto nie powstaje samo

Wielkie zmiany zaczynają się od małych gestów. Nasze miasto może być czyste, zielone i kolorowe, jeśli każdy z nas zrobi mały krok.

Dlatego Miasto Oświęcim stawia na dobre nawyki:

- ➔ **segregowanie odpadów zgodnie z zasadami,**
- ➔ **korzystanie z PSZOK-ów,**
- ➔ **dbanie o parki, skwery, trawniki i miejsca wspólne,**
- ➔ **sprzątanie po zwierzętach i szacunek dla miejskiej przyrody,**
- ➔ **wymianę starych źródeł ciepła na nowe, ekologiczne źródła grzewcze.**

Zmieniający się klimat stawia miasta przed nowymi wyzwaniami. Dlatego miasto Oświęcim ma Plan!

A dokładnie **Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu do 2030 roku**. To dokument, który opisuje lokalne zagrożenia i wskazuje, jak miasto może się na nie przygotować.

Plan analizuje podatność miasta Oświęcimia i określa obszary wymagające szczególnej uwagi: gospodarkę wodną, zdrowie publiczne, gospodarkę przestrzenną i energetykę oraz turystykę.

Co oznacza adaptacja? To przygotowanie miasta na skutki zmian klimatu i takie planowanie jego rozwoju, aby mieszkańcy, infrastruktura oraz przyroda były na nie mniej narażone. Obejmuje zarówno inwestycje, jak i zmiany w organizacji miasta, sposobie gospodarowania wodą, projektowaniu przestrzeni czy ochronie zdrowia.

Adaptacja nie jest jednym wielkim przedsięwzięciem, lecz zbiorem uzupełniających się działań, które pomagają ograniczać szkody i zwiększać bezpieczeństwo oraz komfort życia mieszkańców.

W dobrym klimacie

Miasto Oświęcim realizuje **działania na rzecz ochrony środowiska**, tworząc m.in. łąki kwietne i rozwijając zieloną infrastrukturę, co pozwala ograniczyć negatywne skutki zmian klimatu, poprawić retencję wód, wspierać bioróżnorodność, jednocześnie tworząc przyjazne i zdrowsze przestrzenie rekreacyjne dla mieszkańców.

Łąki kwietne

Pełnią **kluczową funkcję** w adaptacji miast do zmian klimatu. Stanowią wielofunkcyjne ekosystemy, które efektywniej niż tradycyjne trawniki wspierają bioróżnorodność, poprawiają mikroklimat, redukują zanieczyszczenia powietrza i generują oszczędności w utrzymaniu zieleni.

Parki miejskie

W Oświęcimiu sprzyjają spędzaniu czasu na świeżym powietrzu przez osoby w różnym wieku. Oferują one zróżnicowane place zabaw, alejki spacerowe i ścieżki rowerowe, które **zachęcają do aktywności fizycznej** zarówno dzieci, jak i seniorów. W parkach znajdziesz czas na wytchnienie podczas letnich upałów, regenerację sił oraz bliski kontakt z naturą.

Fot. J. Fiedor

Mała retencja

Tereny zielone w naszym mieście, w tym trawniki, są elementem tzw. małej retencji. Pozwalają na **spowolnienie odpływu wód opadowych**, przez co **odciążają miejski system kanalizacyjny**, regulują klimat miejski poprzez zwiększenie poziomu wilgotności i zmniejszenie wysokich temperatur, pochłaniając przy tym dwutlenek węgla i wydzielając tlen.

Drzewa

Są naturalnym elementem infrastruktury miejskiej, kluczowym dla adaptacji do zmian klimatu. **Ich korony działają jak „zielone klimatyzatory”, znacznie obniżają temperaturę otoczenia w upalne dni.** Zaczynają chodniki i drogi, zapobiegając ich nagrzewaniu, co bezpośrednio **łagodzi zjawisko miejskiej wyspy ciepła.** W naszej przestrzeni miejskiej sadzone są przede wszystkim gatunki drzew rodzimych, takich jak: lipa drobnolistna, grab pospolity, klon pospolity, klon jawor, klon polny, przyjazne pszczołom i innym zapylaczom.

Obszary przyrodnicze

Środowisko naturalne Oświęcimia obejmuje miejsca cenne przyrodniczo. Na jego terenie występują m.in. **obszary Natura 2000, zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina rzeki Soły”**, które chronią unikalne lasy łęgowe i starorzecza, będące ostoją dla wielu rzadkich gatunków ptaków i płazów. Stanowią również doskonałą przestrzeń do spacerów oraz edukacji ekologicznej na świeżym powietrzu.

Nasze cele to:

- ➔ mniej betonu
- ➔ mała i duża retencja
- ➔ więcej różnorodnej zieleni

Zmian klimatu nie cofniemy w rok, ale każda zmiana jest krokiem w stronę bezpieczeństwa.

Kluczem dla nowoczesnego rozwoju miast są rozwiązania, które określa się jako błękitno-zielona infrastruktura. Zakłada ona łączenie klasycznej infrastruktury miast (budynki, drogi, osiedla) z roślinnością i rozwiązaniami służącymi gospodarowaniu wodą.

Zieleń

To drzewa, parki, łąki kwietne, ogrody, zielone dachy i ściany, zielone przystanki. To naturalna ochrona przed palącym słońcem i gąbka, która wchłania wodę i ochrania ją przed zbyt szybkim parowaniem. Różnorodna zieleń tworzy także miejsca schronienia dla wielu gatunków, w tym dla tak ważnych dla nas owadów zapylających.

Błękit

Oznacza wodę oraz miejsca, które ją zatrzymują: stawy, zbiorniki retencyjne, ogrody deszczowe, niecki czy nawierzchnie przepuszczalne. Wszystkie te rozwiązania nie tylko zapobiegają podtopieniom, ale służą też oszczędzaniu wody, co jest szczególnie ważne przy trwającej od kilku lat suszy hydrologicznej.

Nasza wspólna sprawa

Gospodarka komunalna to nie tylko odbiór odpadów. To także ich właściwa segregacja, możliwość oddania problemowych rzeczy do PSZOK-u, troska o zieleń, szacunek do zwierząt i odpowiedzialne korzystanie ze wspólnej przestrzeni.

Co to znaczy w praktyce?

Każde opakowanie wrzucone do właściwego pojemnika, każdy posprzątany po psie chodnik i każdy odpad przekazany w odpowiednie miejsce pomagają utrzymać porządek oraz ograniczać straty surowców. Równie ważne jest to, czego nie robimy: nie śmiecimy, nie niszczymy roślin, nie depczemy trawników i nie zostawiamy odpadów obok pojemników.

Czysta i zadbane przestrzeń buduje doskonały wizerunek miasta i jest najlepszą wizytówką dla jego mieszkańców.

Niezwykle ważnym punktem na mapie każdego dbającego o czystość miasta jest **PSZOK**, czyli **Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych**. To miejsce, w którym każdy mieszkaniec, w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami, może oddać posegregowane odpady komunalne bez ponoszenia dodatkowych opłat (zgodnie z limitami dla poszczególnych rodzajów odpadów).

Dla mieszkańców Oświęcimia zorganizowano dwa PSZOKi, odpowiednio dla prawo- i lewobrzeżnej strony Miasta Oświęcim, które zlokalizowane są przy:

➔ **ul. Bema 12A**

➔ **ul. Więźniów Oświęcimia 10**

Mieszkańcy mogą oddać tam **odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, odpady remontowe, tekstylia, przeterminowane leki**, a także **chemikalia**, które nie powinny trafiać do zwykłych pojemników.

Każdy mieszkaniec Oświęcimia może również bezpłatnie oddać **przeterminowane leki** do wybranych aptek, w których zostały postawione konfiskatory przeznaczone do ich zbiórki.

Na terenie miasta ustawione są również oznakowane szare kontenery na **zużyłą odzież i tekstylia** oraz specjalne pojemniki w kolorze czerwonym do zbiórki **sprzętu elektrycznego i elektronicznego**.

Wspólne dbanie o środowisko to często **proste nawyki**. Trzeba je jednak w sobie wyrobić, a czasami przypominać. Zacznij od tych prostych, codziennych kroków:

- ➔ kupuj tylko tyle, ile naprawdę potrzebujesz,
- ➔ nie marnuj żywności,
- ➔ wybieraj produkty przyjazne dla środowiska,
- ➔ kupuj napoje w opakowaniach zwrotnych,
- ➔ korzystaj z produktów wielokrotnego użycia
- ➔ jeśli możesz, wypożyczaj zamiast kupować,
- ➔ zmień baterie na ładowane akumulatory,
- ➔ zanim wyrzucisz odpady zebrane selektywnie, przygotuj je tak, aby nadawały się do recyklingu (usuń zakrętki, gumowe uszczelki, resztki żywności),
- ➔ kompostuj odpady zielone

a przede wszystkim

➔ SEGREGUJ ODPADY

Właściwa **segregacja odpadów** jest jednym z najprostszych, a zarazem najskuteczniejszych sposobów dbania o otaczające nas środowisko. Pozwala **odzyskać cenne surowce wtórne**, oszczędza zasoby naturalne, a także ogranicza ilość śmieci trafiających na składowiska odpadów.

Segregacja to nie tylko dbanie o środowisko – to współczesny styl bycia świadomego mieszkańca!

Segregacja odpadów to jeden z najprostszych sposobów, by zadbać o otaczające nas środowisko.

Zanim wrzucisz odpady do odpowiedniego pojemnika, pamiętaj:

- ➔ **opróżnij opakowanie z resztek żywności**
- ➔ **odkręć nakrętki**
- ➔ **zgnieć plastikowe butelki oraz kartony**

Warto zwracać opakowania objęte kaucją do punktów, zamiast wyrzucać je do pojemników. Dzięki temu trafią do recyklingu lub ponownego użycia, a Ty odzyskasz zapłaconą kaucję.

Dlaczego rosną koszty gospodarowania odpadami komunalnymi i opłaty pobierane od mieszkańców:

- ➔ zwiększona ilość wytwarzanych odpadów,
- ➔ niesegregowanie odpadów przez mieszkańców,
- ➔ wzrost kosztów pracy,
- ➔ wzrost cen energii (paliwo, prąd),
- ➔ wzrost tzw. opłaty marszałkowskiej = kosztów składowania odpadów,
- ➔ trudności ze zbytym surowców wtórnych i spadek ich cen,
- ➔ zakaz składowania frakcji energetycznej,
- ➔ za ustawowe ulgi w opłatach za gospodarowanie odpadami komunalnymi muszą płacić inni uczestnicy systemu – pozostali mieszkańcy.

Głęboki oddech

Powietrze, którym oddychamy, jest nam niezbędne do życia. Niestety powietrza nie widać, jak również nie widać unoszących się w nim mikroskopijnych zanieczyszczeń.

Ochrona powietrza to ochrona zdrowia!

Gdy powietrze jest zanieczyszczone, mogą znajdować się w nim **pyły PM10 i PM2,5, benzo(a)piren, spaliny** oraz **inne szkodliwe substancje**. Mogą one przenikać głęboko do układu oddechowego, a także wpływać na cały organizm.

Dym z komina nie kończy swojej drogi nad jedną posesją, a spaliny samochodowe nie pozostają wyłącznie nad ulicą. **Zanieczyszczenia przemieszczają się i oddziałują na wszystkich mieszkańców**. Przy bezwietrznej pogodzie powietrze stoi w miejscu, co powoduje gromadzenie się zanieczyszczeń i powstawanie smogu. Brak ruchu powietrza uniemożliwia rozpraszanie spalin i pyłów, co wpływa na pogorszenie jakości powietrza.

Zanieczyszczone powietrze może powodować **kaszel, duszności, podrażnienie oczu i dróg oddechowych, pogorszenie samopoczucia oraz nasilenie istniejących problemów zdrowotnych.**

Szczegółnej ochrony potrzebują dzieci, osoby starsze, osoby przewlekle chore, kobiety w ciąży i osoby z niepełnosprawnościami. **Zły stan powietrza oraz duża ilość pyłów zawieszonych w powietrzu** może ograniczać, czy wręcz uniemożliwiać codzienną aktywność, zniechęca do spacerów oraz obniża jakość życia mieszkańców.

Czyste powietrze wymaga podjęcia odpowiednich kroków, o jego jakość dbamy przez:

- ➔ wymianę starych, wysokoemisyjnych źródeł ciepła,
- ➔ poprawę efektywności energetycznej budynków,
- ➔ odpowiedzialne korzystanie z transportu,
- ➔ ochronę zieleni i korytarzy przewietrzających,
- ➔ niespalanie odpadów i pozostałości roślinnych,
- ➔ monitoring, edukację i reagowanie na komunikaty o jakości powietrza.

Nawet małe decyzje pomagają chronić powietrze.

Ciepły dom nie musi oznaczać dymu nad miastem. Stare kotły na węgiel i drewno mogą emitować duże ilości pyłów oraz szkodliwych substancji. **Wymiana przestarzałego urządzenia oznacza mniej smogu, większy komfort i zdrowsze powietrze dla naszego miasta.**

Sprawdź swój kocioł

Informacje o klasie urządzenia znajdziesz na tabliczce znamionowej lub w dokumentacji. Kocioł bez oznaczenia klasy jest najczęściej urządzeniem pozaklasowym, potocznie nazywanym kopciuchem, którego jest zakaz używania.

Zgodnie z uchwałą antysmogową dla Miasta Oświęcim od 1 stycznia 2027 roku nie będzie można użytkować kotłów klasy 3 i 4.

Na co wymienić stare urządzenie?

W zależności od warunków technicznych budynku rozwiązaniem może być:

- **podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej,**
- **pompa ciepła,**
- **ogrzewanie elektryczne,**
- **kocioł na pellet drzewny spełniający wymagania ekoprojektu.**

Pamiętajmy, że nowoczesne ogrzewanie działa skuteczniej, gdy ciepło nie ucieka przez ściany, dach, okna i drzwi. Dlatego warto połączyć wymianę źródła z ociepleniem budynku, modernizacją instalacji grzewczej, wymianą nieszczelnych okien i drzwi oraz oceną stanu energetycznego domu.

Na takie działania można uzyskać wsparcie finansowe. W Urzędzie Miasta Oświęcim działa **punkt konsultacyjno-informacyjny Programu „Czyste Powietrze”**, w którym mieszkańcy mogą uzyskać pomoc dotyczącą dotacji.

Wymień stary piec – zmień powietrze!

Dekalog świadomego mieszkańca

1. Segreguję odpady

Wrzucam je do właściwych pojemników, a odpady problemowe oddaję do wyznaczonych punktów.

2. Nie śmieczę

Dbam o ulice, parki, skwery i miejsca wspólnotak samo jak o własny dom.

3. Ograniczam ilość odpadów

Kupuję rozsądnie, wybieram rzeczy wielorazowe, naprawiam i przekazuję dalej to, co może jeszcze służyć.

4. Chronię powietrze

Nie spalam odpadów ani roślin, dbam o ekologiczne ogrzewanie i nie pozostawiam pracującego silnika na postoju.

5. Podróżuję odpowiedzialnie

Gdy mogę, wybieram spacer, rower, komunikację zbiorową lub wspólny przejazd.

6. Oszczędzam wodę

Naprawiam przecieki, korzystam z niej rozsądnie i zbieram deszczówkę do podlewania roślin.

7. Oszczędzam energię

Nie przegrzewam pomieszczeń, wyłączam zbędne urządzenia i zatrzymuję ciepło w budynku.

8. Dbam o zielen

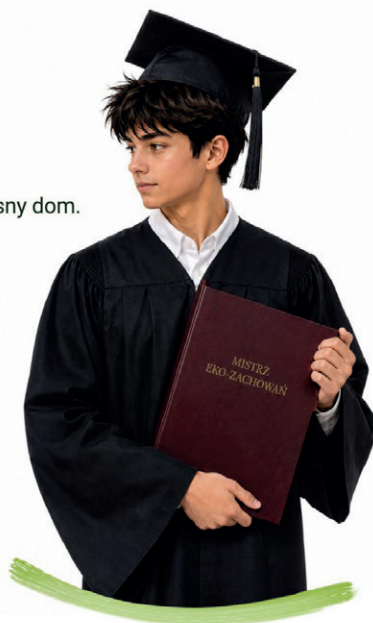
Szanuję drzewa, trawniki i rabaty, sadzę rośliny oraz wspieram miejską bioróżnorodność.

9. Szanuję ludzi i zwierzęta

Sprzątam po swoim pupilu, nie niszczę siedlisk i pamiętam, że wspólna przestrzeń należy do nas wszystkich.

10. Daję dobry przykład

Zdobywam wiedzę, reaguję na złe praktyki i zachęcam innych do troski o środowisko.

Przyszłość jest w NASZYCH rękach!

Opracowanie: Damian Halmer
Bartłomiej Skiba

Zrealizowano na zlecenie
Urzędu Miasta Oświęcim

Wydawca: ILLUSTRIS Sp. z o.o.

Pobierz

lub odsłuchaj

AI

Ilustracje zamieszczone w niniejszej publikacji zostały stworzone lub opracowane z wykorzystaniem narzędzi sztucznej inteligencji (AI), a następnie poddane selekcji i opracowaniu redakcyjnemu.

Informacja została zamieszczona w celu zapewnienia przejrzystości w zakresie wykorzystania treści generowanych przy użyciu sztucznej inteligencji, z uwzględnieniem zasad określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1689 (AI Act).

Copyright © 2026 Urząd Miasta Oświęcim.

Wszelkie prawa zastrzeżone w zakresie, w jakim poszczególne elementy publikacji podlegają ochronie prawnej.

www.oswiecim.pl